

References:

1. Bertalanfi L. Sistemnyy podkhod / L. Bertalanfi // Mir filosofii: V 2 ch. – M.: Politizdat, 1991. – Ch. 1. – S. 286-296.
2. Burmistrova N. A. Metodicheskaya sistema obucheniya matematike budushchikh bakalavrov napravleniya ekonomika na osnove kompetentnostnogo podkhoda: dis. ... doktora. ped. nauk: 13.00.02 – Teoriya i metodika obucheniya i vospitaniya / Nataliya Aleksandrovna Burmistrova. – Krasnoyarsk, 2011. – 364 s.
3. Kostyanov D. A. Metodicheskaya sistema obucheniya studentov inzhenernykh vuzov osnovam tekhnologii mashinostroeniya v uchebno-informatsionnoy srede: dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 – Teoriya i metodika obucheniya i vospitaniya / Dmitriy Aleksandrovich Kostyanov. – M., 2010. – 268 s.
4. Novikov A. M. Pro rozvytok metodychnykh system // Fakhivets. – 2006. – № 9-10. – [Http://www.anovikov.ru/artikle/met_sys.htm](http://www.anovikov.ru/artikle/met_sys.htm).
5. Profesiina osvita: Slovnyk: Navch. pos. / uklad. S. U. Honcharenko ta in.; za red. N. H. Nychkalo. – K.: Vyshcha shk., 2000. – 380 s.
6. Seidametova Z. S. Metodychna systema rivnevoi pidhotovky maibutnykh inzheneriv-prohramistiv za spetsialnistiu "Informatyka": avtoref. dys... d-ra ped. nauk: 13.00.02 – teoriia ta metodyka navchannia (informatyka) / Seidametova Zarema Seidaliivna; Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova. – K., 2007. – 40 s.
7. Simonov V. P. Pedagogicheskii menedzhment. 50 NOU-KhAU v upravlenii pedagogicheskimi sistemami: Ucheb. Posobie / V. P. Simonov. – M.: Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii, 1999. – 427 s.
8. Tryus Yu. V. Kompiuterno-orientovani metodychni systemy navchannia matematychnykh dystsyplin u vyshchykh navchalnykh zakladakh: dys. d-ra ped. nauk: 13.00.02 – teoriia i metodyka navchannia informatyky / Tryus Yurii Vasylovych; Cherkaskyi nats. un-t im. B. Khmelnytskoho. – Cherkasy, 2005. – 649 s.
9. Filosofskiy slovnyk / za red. V. I. Shynkaruka. – K., 1973. – 600 s.
10. Shcherbatykh S. V. Metodicheskaya sistema obucheniya stokhastike v profilynykh klassakh obshcheobrazovatelnoy shkoly srede: dis. ... doktora. ped. nauk: 13.00.02 – Teoriya i metodika obucheniya i vospitaniya / Sergey Viktorovich Shcherbatykh. – M., 2011. – 438 s.
11. Shcherbacheva L. F. Metodicheskaya sistema obucheniya professionalno-orientirovannomu kursu informatiki studentov yuridicheskoy spetsialnosti vuza: dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 – Teoriya i metodika obucheniya i vospitaniya / Lyudmila Fedorovna Shcherbacheva. – M., 2007. – 243 s.

Голяд И. С., Кильдеров Д. Э. Разработка дидактического обеспечения в методической системе обучения.

В статье рассмотрено методическую систему обучения и ее составляющие. Разработана модель дидактического обеспечения для обучения студентов в процессе изучения дисциплины "Методика обучения черчения". Определены и обоснованы ее структурные компоненты.

Ключевые слова: методическая система, модель, дидактическое обеспечение, графическая подготовка, поисково-творческая деятельность.

Goliyad I. S., Kil'derov D. E. Development of the didactic providing is in the methodical departmental teaching.

In the article describes methodical teaching system and its components. Created the model of didactic material for teaching "Methods of teaching technical drawing". Defined and justified its structural components.

Keywords: methodical system, model, didactic providing, graphic preparation, searching-creative activity.

УДК 378.147

Горбатюк Р. М., Туранов Ю. О., Рак В. І.

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Розкрито значення і позитивні аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі. Досліджено і визначено частоту та тривалість роботи студентів педагогічного вищого навчального закладу з ресурсами мережі Інтернет. Встановлено, що

упродовж 2009–2014 рр. кількість студентів, які щодня використовували Інтернет-ресурси, зростає; значно збільшилась частка майбутніх фахівців, які працювали у мережі нетривалий час (до 1 год.).

Ключові слова: педагогічний вищий навчальний заклад, інформаційні технології, Інтернет-ресурси, студенти, тривалість роботи.

Насичення ринку праці кваліфікованими фахівцями є необхідною умовою розвитку європейських країн і подолання кризових явищ. Підготовку таких кадрів здійснюють у закладах професійно-технічної освіти, у вищих навчальних закладах (ВНЗ) різних рівнів акредитації та ін. Підвищення якості підготовки працівників, значною мірою залежить від ступеня оволодіння інформаційними технологіями, що передбачає виявлення тенденцій розвитку комп'ютерної техніки, пошук нових шляхів її запровадження у навчальний процес, одним із яких є використання ресурсів мережі Інтернет, розробку педагогічних програмних засобів, удосконалення навчально-методичного забезпечення тощо.

Актуальність проблеми дослідження детермінується необхідністю використання інформаційних технологій у процесі підготовки фахівців у ВНЗ, з'ясування особливостей самостійного виконання навчально-пізнавальних завдань засобами мережі Інтернет.

Ринок праці, що інтенсивно формується, висуває нові вимоги до змісту і процесу підготовки сучасних фахівців. Сьогодні потрібен фахівець “нового типу”, який має глибокі знання не тільки в сфері професійної діяльності, але й в галузі інформаційних технологій.

Досвід підготовки педагогічних кадрів доводить, що частка інформаційних технологій у навчальному процесі постійно зростає. Тому цінними є дослідження В. Бикова, Р. Гуревича, М. Жалдака, М. Кадемії, Н. Морзе, Ю. Триуса та ін. (теоретичні аспекти використання комп'ютерних технологій, у тому числі, ресурсів Інтернет). Питання організації самостійної роботи студентів засобами дистанційних технологій присвячені праці В. Атаманюк та І. Шимкової [1], електронного навчання – П. Стефаненко [3], та ін. Проте більш глибокого дослідження потребують питання використання ресурсів мережі Інтернет у процесі підготовки майбутніх фахівців у педагогічних ВНЗ.

Метою статті є аналіз стану використання Інтернет-ресурсів у процесі підготовки майбутніх фахівців у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Завдання статті:

1. Дослідити частоту звернень студентів до ресурсів мережі Інтернет з метою вирішення навчально-пізнавальних завдань.
2. Визначити тривалість безперервної роботи майбутніх фахівців із матеріалами мережі Інтернет.

Підготовка майбутніх фахівців різних педагогічних спеціальностей, у тому числі, вчителів технологій, передбачає використання традиційних і новітніх технологій навчання, систематичне вдосконалення змісту й форм організації навчально-пізнавальної діяльності, запровадження у навчальний процес нових наукових даних тощо. З кожним роком зростають потенційні можливості ресурсної бази вищих навчальних закладів і мережі Інтернет, зокрема.

Узагальнюючи результати досліджень науковців [1-3] і власний досвід можна стверджувати, що запровадження інформаційних технологій навчання забезпечує:

- доступність пошуку, отримання, обміну знаннями й інформацією;
- удосконалення добору змісту та методів пошуку, обробки і використання інформації;
- удосконалення процесу зберігання та розповсюдження інформації та педагогічного досвіду професорсько-викладацького складу;
- добір дидактичних методів, створення і впровадження нових методичних систем навчання;
- створення і використання нових технологій обліку, контролю і оцінки професійних компетенцій майбутніх фахівців;
- створення нових форм навчального процесу, що дозволяють зменшити непродуктивні

витрати часу та зусиль викладачів і студентів;

- допомогу викладачам щодо творчої перебудови навчального процесу;
- підвищення рівня самостійної пізнавальної діяльності студентів;
- раціональне використання результатів наукових досліджень з різних галузей знань;
- комплексну підтримку навчального процесу, наукових досліджень, інноваційної діяльності, захисту інформації;
- інтернаціоналізацію навчання, створення нових форм співпраці навчальних закладів, вільний доступ до освітніх ресурсів;
- впровадження дистанційних технологій навчання;
- створення і розвиток глобальної системи відкритої освіти.

Використання електронних ресурсів мережі Інтернет сприяє швидкому та якісному виконанню завдань навчального процесу, поглибленню й удосконаленню самостійної роботи студентів, формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців.

Окремі аспекти запровадження комп'ютерної техніки в початковий процес ВНЗ розкрито у попередніх публікаціях авторів [4]. Але використання ресурсів мережі Інтернет не знайшло у них відображення.

У дослідженнях, виконаних за період 2008/2009 н.р. і 2013/2014 н.р. у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка брали участь понад 400 студентів.

Одержані результати опитувань вказують на доцільність використання ресурсів мережі Інтернет у навчальному процесі ВНЗ, що не викликає сумнівів і сприяє якісному виконанню навчальних планів, вирішенню пізнавальних завдань з різних циклів дисциплін.

Дослідження частоти використання електронних ресурсів мережі Інтернет дає підстави констатувати, що лише за п'ять років відбулися вагомні зміни у ставленні студентів до цього питання. Так, у загальному, за даними опитування 2013/2014 початкового року 83,9 % студентів зазначили, що користувалися матеріалами мережі Інтернет щоденно (у 2009 р. цей показник становив лише 13,2%). Детальні дані щодо результатів опитування на різних факультетах наведено у таблиці 1 та графічно зображено на діаграмі рисунка 1.

Т а б л и ц я 1

Використання студентами матеріалів мережі Інтернет

Робота у мережі		Дані опитування студентів факультетів (інститутів) ТНПУ							
к-сть звернень	рік	Хім.-біолог. (абс. / %)	Географ. (абс. / %)	ІПФ (ТО) (абс. / %)	ІПФ (ПН) (абс. / %)	Ін-т педагог. (абс. / %)	Істор. (абс. / %)	Філол. (абс. / %)	Іноз. мов (абс. / %)
Щоденно	2009	1 / 2,4	2 / 4,4	3 / 13,6	2 / 4,7	2 / 4,5	6 / 18,6	4 / 9,0	25 / 48,1
	2014	26 / 76,0	20 / 66,6	40 / 85,1	54 / 94,7	54 / 85,7	57 / 89,0	36 / 85,7	30 / 88,2
1-2 рази на тиждень	2009	17 / 41,4	33 / 73,3	12 / 54,5	33 / 76,7	11 / 25,0	13 / 40,6	9 / 20,4	20 / 38,4
	2014	8 / 34,0	10 / 33,3	7 / 14,9	3 / 5,3	9 / 14,3	7 / 11,0	6 / 14,3	4 / 11,8

Результати, наведені в табл. 1, вказали на те, що тільки частина студентів різних факультетів щодня використовували Інтернет-ресурси. Проте, у 2009 р. такі дані суттєво різнилися, наприклад, щодня працювали з матеріалами Інтернету 2,4% опитаних студентів хіміко-біологічного факультету і 48,1 % майбутніх учителів іноземних мов. Поряд із цим, за результатами опитування 2014 р. спостерігаємо, що на всіх факультетах значно збільшилась

частка студентів, які щоденно зверталися до ресурсів мережі Інтернет. Окрім цього, значно зменшилася різниця між даними для різних факультетів. Найнижчий показник спостерігався на географічному факультеті (66,6%), найвищий – серед студентів спеціальності “Комп’ютерні технології” інженерно-педагогічного факультету (94,7%).

Студенти, які брали участь в опитуванні, вказали, що використовували матеріали мережі Інтернет 1-2 рази на тиждень. У 2014 р. їх частка склала 17,4%, а в 2009 р. – 51,5%. Отже, кількість таких студентів за 5 років зменшилася орієнтовно у три рази. Дані з цього питання також наведено у таблиці 1.

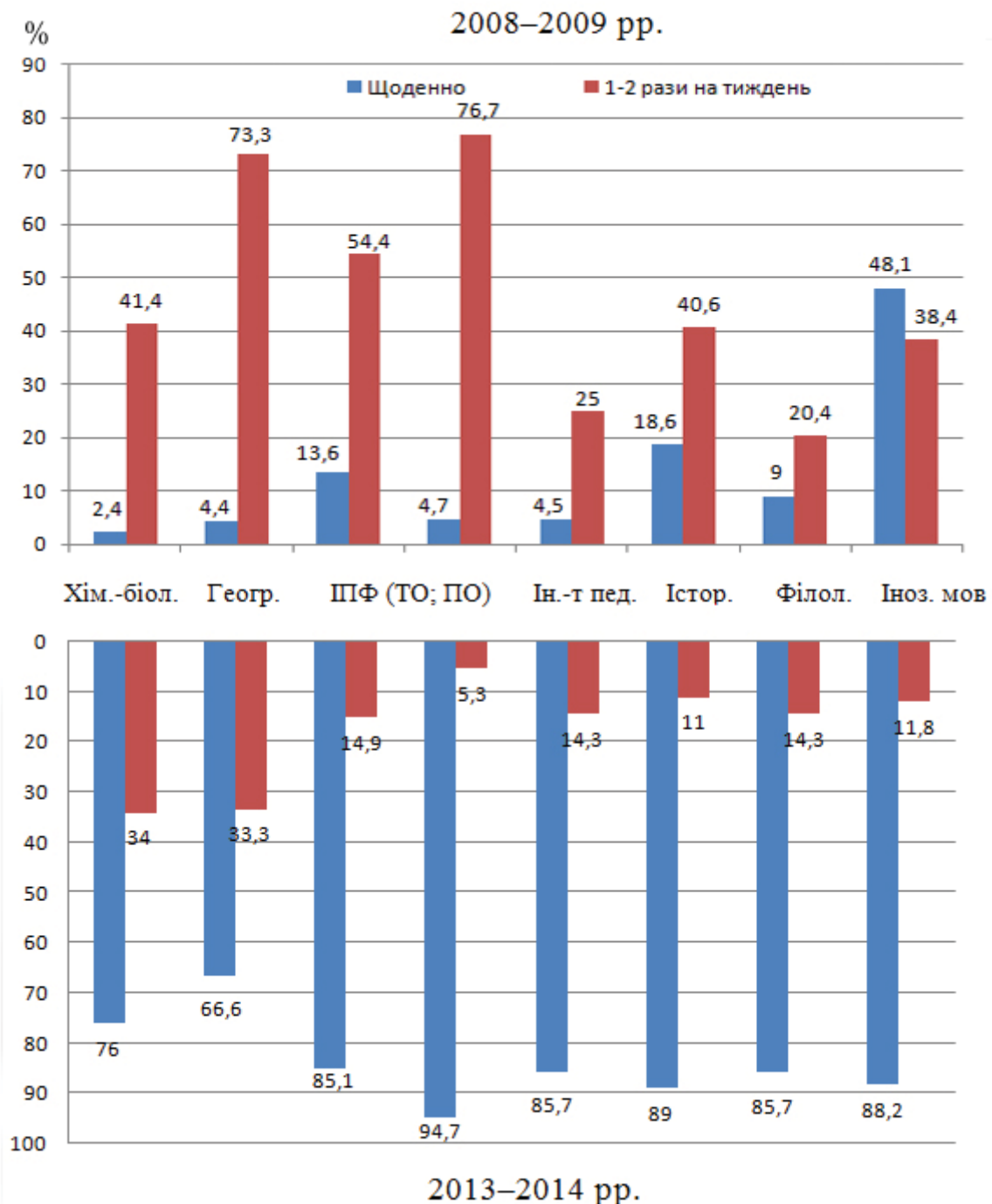

Рис. 1. Діаграма частоти використання студентами ресурсів мережі Інтернет

Порівняння одержаних результатів дало можливість стверджувати, що значно збільшилася кількість майбутніх фахівців, які щоденно використовували електронну мережу для вирішення освітніх та інших завдань. Це дозволило припустити, що у найближчі роки

частка таких студентів ще зросте і наблизиться до 100%.

Поряд із цим, цікавим для нашого дослідження було питання тривалості роботи майбутніх педагогів із ресурсами мережі Інтернет. Дані цього опитування наведено у таблиці 2 та графічно зображено на діаграмі рис. 2.

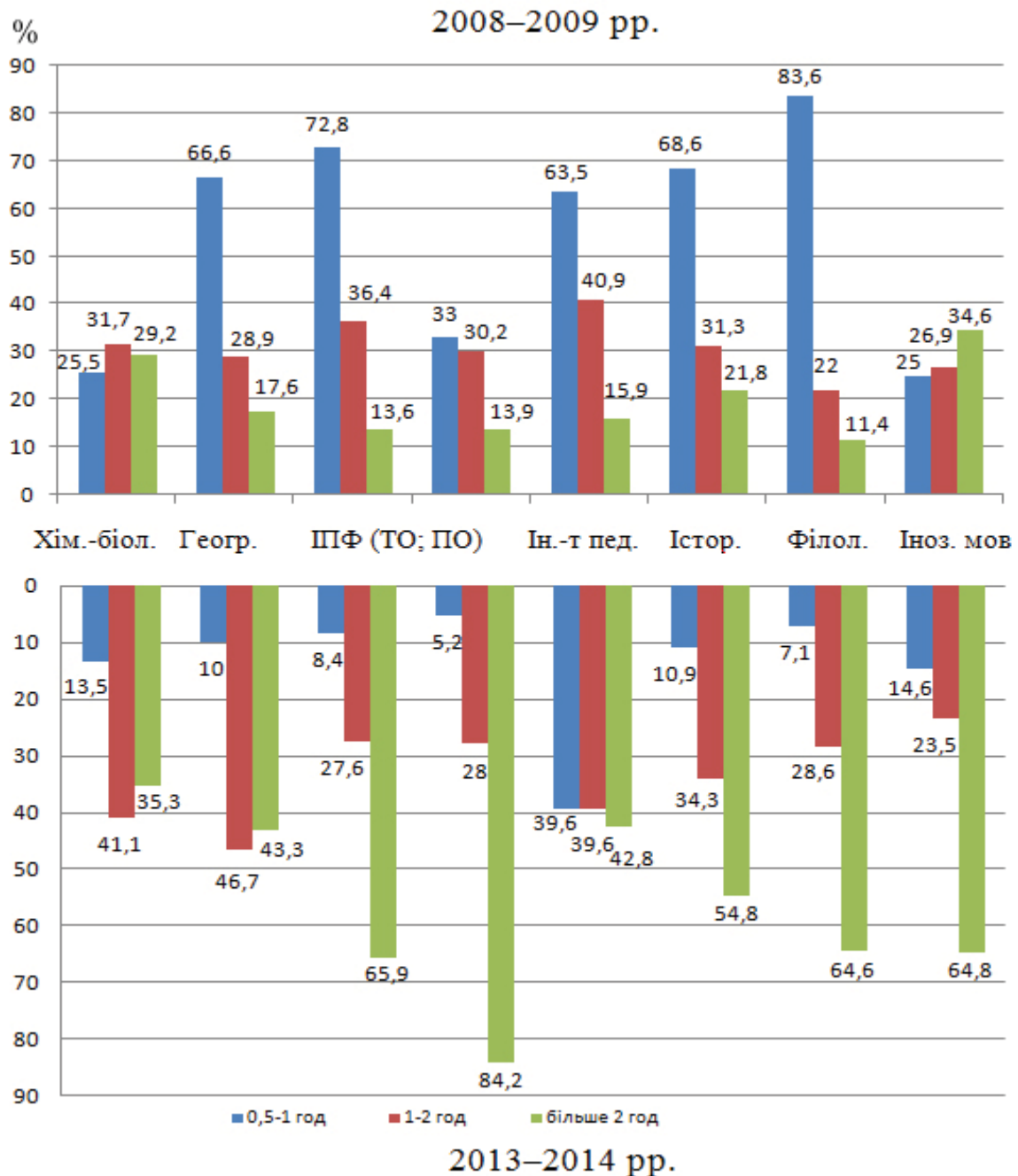

Рис. 2. Діаграма розподілу студентів за тривалістю роботи у мережі Інтернет

Протягом п'яти років найбільш вагомі зміни відбулися у групі студентів, які вказали, що тривалість безперервної роботи в мережі Інтернет не перевищувала 1 год. У середньому, кількість таких студентів збільшилася на 50,5%. За той же час, на 36,1% зменшилася частка опитаних, які зазначили, що безперервно працювали у мережі понад 2 год., і на 28,9% – протягом 1-2 год. Іншими словами, значно збільшилось число студентів, які працювали у мережі нетривалий час (до 1 год.), і суттєво зменшилось число тих, хто безперервно використовував ресурси мережі Інтернет понад 2 год. чи 1-2 год.

Таблиця 2

Тривалість роботи студентів у мережі Інтернет

Тривалість роботи у мережі		Дані опитування студентів факультетів (інститутів) ТНПУ							
час	рік	Хім.-біолог. (абс./ %)	Географ. (абс./ %)	ІПФ (ГО) (абс./ %)	ІПФ (ІН) (абс./ %)	Ін-т педагог. (абс./ %)	Істор. (абс./ %)	Філол. (абс./ %)	Іноз. мов (абс./ %)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Менше 1 год.	2009	1 / 2,4	2 / 4,4	3 / 13,6	2 / 4,7	2 / 4,5	6 / 18,6	4 / 9,0	25 / 48,1
	2014	26 / 76,0	20 / 66,6	40 / 85,1	54 / 94,7	54 / 85,7	57 / 89,0	36, / 85,7	30 / 88,2
1–2 год.	2009	17 / 41,4	33 / 73,3	12 / 54,5	33 / 76,7	11 / 25,0	13 / 40,6	9 / 20,4	20 / 38,4
	2014	8 / 34,0	10 / 33,3	7 / 14,9	3 / 5,3	9 / 14,3	7 / 11,0	6 / 14,3	4 / 11,8
Понад 2 год.	2009	15 / 36,6	24 / 53,3	12 / 54,6	24 / 55,8	19 / 43,2	15 / 46,9	28 / 63,6	19 / 36,5
	2014	8 / 23,5	3 / 10,0	3 / 6,4	3 / 5,3	18 / 28,6	7 / 10,9	3 / 7,1	4 / 11,8

Такі результати суперечать нашим очікуванням. Адже побутує думка, що сучасна молодь все більше часу проводить за комп'ютером і особливо багато часу – в мережі Інтернеті. Такі суттєві відмінності, на нашу думку, можна пояснити кількома основними чинниками:

- студенти цінують свій час і намагаються використовувати його раціонально;
- звертання до ресурсів мережі Інтернет, здебільшого, є чітко мотивованим і спрямоване на вирішення конкретних завдань;
- робота у Всесвітній павутині (WWW) здебільшого орієнтована на вирішення навчально-пізнавальних завдань, а не на розваги чи комп'ютерні ігри;
- молодь усвідомлює необхідність дотримання нормативів безпечної роботи за комп'ютером.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Дослідження дає підстави стверджувати, що використання студентами матеріалів мережі Інтернет зростатиме. Адже упродовж 2009–2014 рр., у 6,4 рази зростає кількість студентів, які щодня використовували Інтернет-ресурси; на 50,5 % збільшилась частка майбутніх фахівців, які працювали у мережі нетривалий час (до 1 год.); значно зменшилось число осіб, які безперервно використовували ресурси Інтернету (1-2 год. чи понад 2 год.).

Збільшення звертань студентів до матеріалів мережі Інтернет сприяє впровадженню та розвитку інформаційних технологій, у тому числі, дистанційних. Розширення бази електронних ресурсів сприяє самостійному вирішенню майбутніми фахівцями навчальних завдань, зокрема, поглибленню знань, виконанню лабораторно-практичних та індивідуальних навчально-дослідницьких робіт, розробці дидактичних матеріалів для занять і виробничих практик, виконанню курсових, дипломних чи магістерських робіт тощо.

Подальшого дослідження потребують питання структурування навчального середовища засобами інформаційно-комунікаційних технологій, оптимізації матеріально-технічного оснащення, якості підготовки ресурсної бази мережі Інтернет.

Використана література :

1. Атаманюк В. В. Інформаційно-методичне забезпечення процесу підготовки вчителів технологій з використанням системи організації електронного навчання ILIAS та служб GOOGLE для освітніх закладів / В. В. Атаманюк, І. В. Шимкова // Інформаційно-комунікаційні технології навчання : матеріали міжнародної науков-практичної конференції. – Умань : ПП Жовтий, 2008. – С. 9–11.
2. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. – К. : Освіта України, 2007. – 396 с.
3. Стефаненко П. В. Дистанційне навчання у вищій школі : монографія / П. В. Стефаненко. – Донецьк : ДонНТУ, 2002. – 400 с.
4. Туранов Ю. О. Інформаційна складова у формуванні професійних компетентностей майбутніх учителів та інженерів-педагогів / Ю. О. Туранов, В. І. Рак // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. – 2009. – № 3. – С. 51-56.

References :

1. Atamaniuk V. V. Informatsiino-metodychne zabezpechennia protsesu pidhotovky vchyteliv tekhnolohii z vykorystanniam systemy orhanizatsii elektronnoho navchannia ILIAS ta sluzhb GOOGLE dlia osvitynih zakladiv / V. V. Atamaniuk, I. V. Shymkova // Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii navchannia : materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. – Uman : PP Zhovtyi, 2008. – S. 9-11.
2. Hurevych R. S. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi i naukovykh doslidzhenniakh / R. S. Hurevych, M. Yu. Kademiia. – K. : Osvita Ukrainy, 2007. – 396 s.
3. Stefanenko P. V. Dystantsiine navchannia u vyshchii shkoli : monohrafiia / P. V. Stefanenko. – Donetsk : DonNTU, 2002. – 400 s.
4. Turanov Yu. O. Informatsiina skladova u formuvanni profesiinykh kompetentnostei maibutnikh uchyteliv ta inzheneriv-pedahohiv / Yu. O. Turanov, V. I. Rak // Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Serii : Pedahohika. – 2009. – № 3. – S. 51-56.

Горбатюк Г. М., Туранов Ю. О., Рак В. І. Использование ресурсов сети Интернет студентами педагогического высшего учебного заведения.

Раскрыто значение и положительные аспекты использования информационных технологий в учебном процессе. Исследовано и определено частоту и продолжительность работы студентов педагогического вуза с ресурсами сети Интернет. Установлено, что на протяжении 2009–2014 гг. количество студентов, которые ежедневно использовали Интернет-ресурсы, выросла; значительно увеличилась доля будущих специалистов, которые работали в сети непродолжительное время (до 1 ч.).

Ключевые слова: педагогический вуз, информационные технологии, Интернет-ресурсы, студенты, продолжительность работы.

Gorbatyuk G. M., Turanov Yu. O., Rak V. I. Use of resources of network the Internet by the students of pedagogical higher educational establishment.

The importance and positive aspects of information technology in the learning process are disclosed. The frequency and duration of teaching students of higher educational institution with the resources of the Internet are investigated and determined. It was established that during 2009–2014 years the number of students who used the daily Internet resources are increased. The share of future professionals, working in a network short time increased significantly (to 1 hr.).

Keywords: educational institution of higher education, information technology, Internet resources, students, duration of work.

УДК 331.548

Грибова Л. В.

**ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ
В УМОВАХ ЗДОБУТТЯ АБО ЗМІНИ ПРОФЕСІЇ**

В статті досліджуються проблеми професійного самовизначення особистості, що виникають протягом усього професійного життя під впливом соціально-економічних умов, міжособистісних відносин, особистісного розвитку та прагненням до самореалізації. Професійне